

האמת הולכת בדרכה

מתוך: פדגוגיה מבדחת, המבוגרים ואנחנו - הילדים

מאת: יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ב', עמ' 188-189

תרגום: אורי אורלב

אנשים שונים מתנהגים כל אחד בצורה אחרת, אבל גם כאילו אותו אדם הוא לא תמיד אותו דבר. אני שואל אותו: "תגיד לי, נער, איזה אדם אתה: הגון?" – והוא אומר לי: "אני עצמי לא יודע". – פעם כן, פעם לא: בן אדם!

זאת האמת? – לא שהוא משקר, אבל מתעלם מן האמת. – הוא הולך מכאן והאמת מן הצד השני, ומתעלם ממנה. לפעמים אפילו לא יכיר אותה מחמת החיפזון, או יכיר, אפילו יקוד קידה, יחיך בידידות, או אפילו יעצור וישאל מה שלומה – אבל אחר כך שוב – אנחנו עוברים על פניה, מתעלמים, למרות שיש רצון להיות אתה, להיות יחד עם האמת. כאשר אדם דובר אמת נאלץ פעם לשקר, מפני שאין לו ברירה אחרת, בכל זאת לא נעים לו אחר כך, הוא מתבייש ומצטער.

אני זוכר נער, בנה יחידה של אלמנה. נפל ממתקן בחצר, במגרש ההתעמלות. לא נורא: יתרפא עד החתונה. – אני אומר: "נו תראה, הזהרתי אותך שלא תעשה חכמות; מה תגיד עכשיו אמא שלך" שאלתי אותו אחר כך: "אמא הצטערה, מה אמרת לה?" – אמר לה שנפל וקיבל מכה. – אמרתי לו: "שיקרת". והוא: "לא", – ואמנם דיבר אמת; באמת נפל – וקיבל מכה. – אבל הסמיק מפני שהרגיש שחטא לאמת. ואמר: אם אמא היתה יודעת היא היתה אוסרת עלי להתעמל על מתח". – ואז אמרתי לו בפליאה: "איך אמא יכולה לסור עליך, הרי היא לא נמצאת כאן ולא רואה מה אתה עושה". והוא: "לא"; מפני שאם אמא היתה אוסרת עלי לא הייתי יכול לשקר אם היתה שואלת האם התעמלתי על המתח".

